

A vibrant garden scene featuring a brick building with ivy-covered walls, a large leafy tree, a green lounge chair on a gravel path, and various plants including a bamboo plant, a small tree in a pot, and large-leafed plants in the foreground. The overall atmosphere is bright and green.

**ZAKBOEK
VOOR DE
KLIMAAT
TUIN**

ZAKBOEK
VOOR DE
**KLIMAAT
TUIN**

Marc Verachtert &
Bart Verelst

Voorwoord

6

1.

Klimaat en tuin delen dezelfde zorg!

8

2.

Schaduw en koeling door groen!

16

3.

Een dak tegen zon (en regen)

38

4.

Houd het koel tegen de muur

52

5.

Borders met kleur

68

6.

Groen in plaats van geel gazon

94

7.

Moestuin en kruidentuin,
accent op smaak

104

8.

Gratis regen- of hemelwater

126

9.

Ingrijpen op het vaste kader!

130

10.

Weg met de wind!

150

11.

Regenwater als koelwater

162

TOP 5

Schaduwbomen

21

Dakbomen

24

Bolbomen

29

Bijzonder fruit

32

Sluierplanten

37

Flinke klimmers

60

Planten voor een tuinmuur

65

Mulch

72

Sterke planten voor mediterrane sfeer

78

Geschikte planten voor een kiezel tuin

83

Geschikte planten voor een

prairieborder

86

Planten die nat en droog verdragen

91

Heerlijk zuiders

110

Eetbare, spontaan klimmende

planten

115

Planten voor een mediterrane heuvel

138

Veelgebruikte houtsoorten

149

Planten voor een groene haag

154

Plantenlijst

170

voorwoord

De zomer blijft het seizoen bij uitstek om van de tuin te genieten. Maar geef toe, de voorbije jaren was het daar meer dan eens te warm, te droog of te nat voor. Het zal er niet beter op worden. Wetenschappers voorspellen voor de komende decennia nog meer hittegolven gekoppeld aan periodes van extreme droogte. Tussendoor valt het water dan met geweld en in overvloed naar beneden. Zelfs de meest drastische klimaatmaatregelen en bijsturingen van wonen, werken en verkeer kunnen die evoluties niet snel keren. Toch moeten jij en ik, elk naar eigen inzichten en mogelijkheden, actie ondernemen. Heel wat tips uit dit zakboek zetten je op weg. Ze zijn echter ook bedoeld om jouw tuin of balkon te laten uitgroeien en evolueren tot een oase, waar het zelfs op de meest zonovergoten en hete dagen aangenaam zitten is. We rekenen zelfs af met het teveel aan regen en zorgen ervoor dat het voordeel oplevert voor jouw tuin, jouw planten en jezelf.

Bart Verelst en Marc Verachtert

1

**Klimaat en tuin delen
dezelfde zorg!**

GOED OM TE WETEN

ALSMAAR HETER EN DROGER

Wetenschappers uit België en Nederland voorspellen dat het de komende jaren nog heter en droger wordt. Het aantal hittegolven in België stijgt van vier vandaag naar mogelijk 18 in 2050 en het aantal dagen zonder regen van 172 vandaag naar 236 in 2100. Hoe vreemd het ook is, tegelijk krijgen we meer regen over ons heen. Het aantal stortbuien, voornamelijk in de winter, neemt toe. In Nederland werd berekend dat de voorbije eeuw de jaarlijkse hoeveelheid neerslag met 18% toenam!

Aan de gevolgen ontsnappen lukt dus niet. In de steden zullen de gevolgen het meest extreem zijn: door de grotere concentratie van gebouwen, straten en pleinen en de afwezigheid van (veel) groen en water koelen de steden tijdens warme zomeravonden nog amper af. Metingen van de Universiteit Wageningen, uitgevoerd in Arnhem en Rotterdam, gaven verschillen tot 7 °C tussen de temperatuur binnen en buiten de stad. Metingen van VITO en UGent resulteerden zelfs in een verschil van 8 °C voor Gent.

OPVALLENDE CIJFERS! GROEN GAAT VOOR GRATIS AIRCO!

Tegen een zuidermuur kan de temperatuur oplopen tot 70 °C. Met een verticale tuin ervoor is dat slechts de helft, met een gewone klimplant 10 tot 15 graden minder. Ook je terras, zeker als het een donkere kleur heeft, wordt op een hete dag een bakplaat, met temperaturen tot 50 °C. Ga dus voor minder hard en meer groen. Gras en planten creëren koelte dankzij minder weerkaatsing en vasthouden van zonnewarmte, maar ook door verdamping van vocht. Reken op een temperatuurverschil van 5 tot 20 °C. Een boom boven gras gaat voor absolute koeling, want combineert schaduw met een schouweffect, waarbij onderaan koele lucht wordt aangezogen en boven warme lucht wordt weggeduwd.

JOUW TUINKLIMAAT

Zelf ken je je eigen tuin het best. Je weet waar het aangenaam zitten is, zowel in de zon als in de schaduw, maar ook waar het lekker koel is of beschermt tegen wind. Toch loont het de moeite je tuin eens kritisch tegen het licht te houden. Kwestie van hem al zijn troeven te laten uitspelen of er net nog meer aan toe te voegen. Ontdek waar het wanneer warm of heet is, waar er 's morgens, 's middags en 's avonds zon of schaduw is, waar het waait en waar het regenwater vlot wegstroomt of net plassen vormt. Trek hier enkele dagen voor uit. Hoe meer hoe liever en maak op basis van die informatie een heus klimaatplan van je tuin. Hoe gedetailleerder hoe beter, want dit vormt de aanzet tot een inrichting die je tuin werkelijk tot een oase maakt onder alle mogelijke omstandigheden.

12

MAAK EEN KLIMAATKAART!

Om de gezelligste zon- en schaduwplekken in een tuin te ontdekken, zou je eigenlijk drie keer een analyse moeten maken. Een eerste keer ongeveer midden april, het moment dat je spontaan naar buiten trekt en geniet van de eerste lentezon. Een tweede keer midden in de zomer, wanneer de zon op zijn hoogst staat en dus ook de meeste warmte geeft. De derde analyse maak je midden september, als je van de laatste zomerzon wilt profiteren.

KIJK ZON!

Trek 's morgens, 's middags en in de late namiddag de tuin in met wat stokjes en prik ze in de grond op de scheidingslijn zon-schaduw. Het zullen voornamelijk de contouren van de eigen woning of die van de burens zijn die de sterkste lijn markeren,

terwijl bomen en struiken eerder een diffuse afbakening geven.

VOEL WIND!

Wind laat zich moeilijker analyseren, want die komt uit alle mogelijke windstreken. Hevige wind rukt weleens takken uit bomen, maar zachte wind is een meenemer. Een frisse bries brengt koelte in de tuin of kan dat doen, zeker met de tips die we verderop geven. Markeer waar je midden in de zomer die frisse, koele wind voelt.

MEET WARMTE!

Zon en wind bepalen samen de temperatuur in je tuin. Van de zon krijg je niet alleen warmte via directe straling, maar ook indirect, via weerkaatsing op vensters, muren en terras. Op een zuiders en zonovergoten terras kan het daardoor zowel overdag als 's avonds – als de zon al onder is – nog steeds te warm zijn. Hang, zet of leg op de plaatsen waar je een aangename zithoek wilt creëren een thermometer en noteer de temperaturen van het warmste moment van de dag. Doe dat nog eens tegen valavond en eventueel een derde keer rond 22 uur.

ZIE, WATER!

Tijdens een fikse regenbui zie je zonder meer waar plassen staan. Wellicht is dat op de laagste plek van je tuin of net een plek waar de grond erg samengedrukt is. Het zijn plekken die je later tijdens de aanleg van je tuin grondig moet loswerken of profileren: het water kun je weggleiden of juist als mogelijkheid benutten om er iets mee te doen.

GOED OM TE WETEN

26 °C IS HET KANTELPUNT

Iedereen voelt warmte anders aan. 26 °C is echter ongeveer het kantelpunt waarbij de meesten van ons een plek in de schaduw opzoeken.

WWW.LANNOO.COM

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Met dank aan:

harol.be

polet.be

willaert.be

tuinaannemer.be

HAROL **Polet**

Tekst: Marc Verachtert en Bart Verelst

Fotografie: Veronique De Walsche - ARTIFIX, Marc Verachtert, Boomkwekerij Willaert, Harol, Hout Info Bois (hout.be), Shutterstock

Grafische vormgeving: Katrien Van De Steene, Whitespray

Als u opmerkingen of vragen heeft,
kunt u contact nemen met onze redactie:
redactielifestyle@lannoo.com

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2020

D/2020/45/63 – NUR 420-425

ISBN: 978 94 014 6483 3

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.